

UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MARIBORSKI ŠOLSKI OKRAJ zboruje v soboto 14. t. m. v »Narodnem domu« v Mariboru ob 10. uri dop. po sledečem dnevnem redu: 1. Zapisnik in dopisi. 2. Prof. Fr. Fink: Ureditev in izvršitev »celotnega« pouka. 3. Tov. Vauda: Kratko poročilo o panogah rokotvornega pouka na podeželskih osnovnih šolah. 4. Tov. Knaflič: Priloge k pravilniku o pravni zaščiti učiteljstva. 5. Tov. Godčeva: Izpreminjalni predlogi in nasveti k poslovniku UJU pov. Ljubljana. 6. Tov. poverjeniki: o vplačanju oziroma nevplačani članarini za l. 1925. 7. Predlogi in nasveti. Uro poprej je v restavraciji »Narodnega doma« odborova seja. Po zborovanju ogled perutinarske razstave v paviljonu »Narodnega doma«.

Poročila:

LITIJSKO OKRAJNO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo v Ljubljani na državnem moškem učiteljskem dne 3. oktobra 1925. Izmed 84 članov navzočih 65, to je 77%.

Predsednik pozdravi uvodoma sreskega šolskega referenta tov. Iv. Bezeljaka in tov. gosta Kobala in Lapajneja. Bodrilno pozdravi vse novo pristopivše člane. Nato preide k splošnemu poročilu, ki je bilo vseskozi stvarno utemeljeno. V iskrenih besedah se spominja upokojenih tov. Andoljška in Debeljaka kot naših mnogoletnih starejšin in vzornih delavcev v šolskem in izvenšolskem delu. — Tovarišica ga. Čuček-Kleinmayerjeva Julija je podala verno sliko s pokrajinske skupščine v Šoštanju in državne skupščine v Subotici. Tov. Lapajne iz Cerkevli nam je podal izkristalizirano sliko o delovanju in stremeljenju »Učiteljskega konvikta«. Na podlagi stvarnih izjav nam je pridobil za soglasen sklep, da vse članstvo mesečno redno prispeva poleg dosedanjih vplačil še po 10 Din za ta nad vse važen naš skupni dom. Ob tej priliki smo v to svrhu kar na mestu zbrali 540 Din. Iskrena hvala fascinirajočemu govorniku in vsem darovalcem!

Prosvetnemu odseku je bila izražena želja, da prične gojiti petje in dramatiko. Agitacija in evidenco za »Samopomoč« oskrbuje v litijskem sodnem okraju tov. Lojze Kolenc, v višnjegorskem pa tov. Vinko Okorn. Tuda na »Zvonček« nismo pozabili. Za razširjanje tega krasnega mladinskega lista hočemo iti z vso vnemo na delo. — Člane, ki neopravičeno izostajajo od zborovanj, moramo znova opozoriti, da imajo za vsako svojo odsotnost nakazati našemu društvenemu blagajniku 25 Din glasom sklepa, ki je bil soglasno sprejet na majniškem zborovanju v Ljubljani. Povodno 10. oktobra — 5. obletnice koroškega plebiscita prinašamo najiskrenejše pozdrave vsem bratom tam preko! Težko čakamo trenutka, da se strnemo pod eno streho naše lepe, mile domovine! Referat »Risanje in ročno delo po novih učnih načrtih«, tov. ravnatelja Alojzija Novaka pride na vrsto pri prihodnjem zborovanju. Kraj in čas istega pravočasno naznanimo potom »Učiteljskega Tovariša«.

OKRAJNO UČITELJSKO DRUŠTVO ZA LJUBLJANSKO OKOLICO je zborovalo v Ljubljani na Ledini dne 5. oktobra t. l. Navzočih 160 članov.

Predsednik pozdravi navzoče goste in člane.

Nato je predaval jako zanimivo tov. Ante Beg o gobah. Po predavanju se je razvila živahna debata o prireditvi dvodnevnega tečaja, na katerem naj bi se učiteljstvo temeljito poučilo o tej važni narodno-gospodarski panogi.

Tajnik prečita dopis »Društva za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani«. Ker je predsednik tega društva tov. J. Lapajne navzoč, se oglasi k besedi ter poroča o potih in sredstvih za dosego že prepotrebne cilja. Po tem poročilu se je razvila zelo živahna debata, katere končni uspeh je bil, da je okrajno učiteljsko društvo soglasno sklenilo pristopiti k »Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani«.

Tov. Kocijančič je priporočal »Učiteljsko samopomoč«.

Odposlanec pov. UJU tov. Dimnik je poročal o načrtu novega šolskega zakona ter odgovarjal na razna vprašanja zadevajoča našo strokovno in gospodarsko organizacijo.

Po raznih razmotrivanjih nanašajočih se na sprejete sklepe in po poročilu tajnika okrajnega prosvetnega odbora je predsednik zaključil zborovanje. Popoldne smo si ogledali tobačno tovarno.

Sklepi: 1. Prosvetni oddelek naj priporoča krajnim šolskim svetom v naba vo knjigo »O gobah«.

2. Odbor naj ukrene potrebno za prireditve dvodnevne gobarškega tečaja za učiteljstvo.

3. Soglasno sprejeto: Članj okrajnega učiteljskega društva pristopijo kot člani k »Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani«.

4. Odbor naj razmotri v svojih sejah, kako bi se uvedla potrebna evidenca članov pri zborovanjih.

5. Skladatelju tov. E. Adamiču naj se pišмено čestita.

6. Odbor naj v svoji seji prouči vprašanje delitve društva ter naj o tem poroča.

7. Odbor naj ukrene potrebno, da določi prosvetni oddelek one mesece, v katerih naj se poučuje v ponavljalni šoli.

KAMNIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo v soboto, dne 3. oktobra 1925 ob 10. uri v šolskem poslopiju v Kamniku. Od 80 članov je bilo navzočih 58.

Otvoritev in poročila. Tovariš predsednik je otvoril zborovanje, pozdravil navzoča g. sreskega glavarja Ogrina in g. okrajnega šolskega nadzornika Pretnarja, vse navzoče članstvo in na novo vstopivše člane in članice. Obema upokojencema tov. Tomanu in sam sebi želi še mnogo cvetja v jeseni.

Nato se je razvila debata o praktičnem nastopu, ki ga je imel pred otvoritvijo zborovanja v V. razredu tovariš Mayer. Tema je bila: Obseg kroga.

Tajniško in blagajniško poročilo se je vzelo na znanje. Nadalje je poročal tov. predsednik o pokrajinski skupščini v Šoštanju.

Predlogi. Obravnaval se je predlog predsednika »Učiteljskega konvikta« tovariša Lapajneja glede obvezne članarine za »Učiteljski konvikt«. Društvo je sprejelo za dobo treh let obvezno članstvo »Učiteljskega konvikta«, kar se sporoči UJU v Ljubljani. Letna članarina znaša 100 Din. Plačujejo se mesečno po 10 Din, katere pobere na vsaki šoli šolski opravitelj, če pa isti ni član društva, pa kaka druga učna oseba.

Slučajnosti. Tovariš Mayer je predlagal, naj se v prosvetni odsek namesto odislih tovarišev Tirana in Janežiča voli dva nova odbornika in je predlagal tovariša Žnidaršiča in Hrovata, kar se je soglasno sprejelo.

Nadalje je omenil tov. Mayer, naj se kdo izmed članstva pripravi za kak referat. Kdor želi predavati, naj to sporoči društvenemu predsedniku.

Sklep. Prihodnje zborovanje se vrši meseca novembra. Nato je zaključil tov. predsednik zborovanje.

UČITELJSKO DRUŠTVO ZA PTUJ IN PTUJSKI ŠOLSKI OKRAJ je zborovalo dne 3. oktobra t. l. ob prav povoljni udeležbi. Navzočih je bilo 118 članov.

Po otvoritvenem pozdravu tovariša predsednika se je prečital in odobril zapisnik zadnjega zborovanja.

Dopisi. Zveza kulturnih društev v poziva, da prirede društva manifestacije v spomin na koroški plebiscit. Določi se tovariš, ki bo zastopal društvo pri manifestaciji ptujskih društev. — Učiteljski dom v Maribor poziva učiteljstvo, da sklene zvišati letno članarino na 100 Din. Pozivu se ugoditi.

Predavanje. G. oblastni nadzornik Senkovič je nato predaval o temi: »Novi učni načrt in učni program za osnovne šole in ročna dela. Učiteljstvo je pazno sledilo zanimivim izjavam g. predavatelja ter je hvaležno za dana navodila. Ugajalo je, da je g. oblastni nadzornik povdarjal, da naj se učiteljstvo drži zlate srednje poti, ko bo delovalo po novem učnem načrtu.

Tovariš predsednik se g. predavatelju zahvali, objubljaajoč, da se bo učiteljstvo hvaležno ravnalo po danih navodilih.

Razstava ročnih del. Kako se učiteljstvo nekaterih šol že ravna po novem učnem načrtu in koliko doseže v ročnih delih, je pokazala majhna razstava, ki jo je priredil g. oblastni nadzornik Senkovič z deli dekliške šole v Studenčih pri Mariboru. Drugo predavanje:

Poročilo o državni skupščini UJU v Subotici se stavi radi poznega časa z dnevnega reda.

Resolucije: Sprejme se resolucija radi odstavitve oblastnega nadzornika Schella, radi ugodnejših voznih olajšav po državnih železnicah upokojencem. Zahteva se, da dobe iste ugodnosti kot aktivno učiteljstvo.

Sklene se uvesti potrdila navzočnosti pri zborovanjih.

Prihodnje zborovanje bo drugo soboto v novembru.

BREŽIŠKO - SEVNIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo dne 12. septembra 1925 v Brežicah. Od 78 je bilo navzočih 60 članov.

Uvodoma je tov. predsednik proslavil mnogoletno uspešno delovanje upokojenih tov. Knapiča, Tomince, Gajška, Supana, Eržena in Jereba. V imenu društva jim izreka zahvalo za njihovo plodonosno delovanje z željo, naj nas ne zapustijo popolnoma ter nam ostanejo še nadalje zvesti tovariši in naj nas bodrijo s svojimi izkušnjami v našem delu. Vsi tovariši upokojenci, razen tov. Gajška in Jereba, ki se preselita iz okraja, izjavljajo, da ostanejo še nadalje v društvu.

Društvu so na novo pristopili: Voglar Alojzij in Emilija, Svetek Vika, Tavčar Josip, Marcel Oskar, Dokler Justa.

Tov. Tominc Avg. je podal izčrpno poročilo o pokrajinski skupščini v Šoštanju, poročilo o državni skupščini pa je odpadlo, ker se je nobeden delegatov ni udeležil.

Prihodnje zborovanje se vrši v Brežicah meseca decembra.

Sprejeta je bila sledeča resolucija: »Učiteljstvo brežiškega sreza, zbrano na zborovanju dne 12. septembra 1925 v Brežicah, najogročenije protestira proti odstavitvi tov. Hen. Schella kot oblastnega osnovnošolskega referenta mari-borske oblasti, zahteva od vodstva naše organizacije, da pri merodajnih krogih zastavi ves svoj vpliv, da se izpeljuje pedagoško-didaktična zahteva osnovnošolskega učiteljstva cele države, t. j. da se zasedajo ona uradniška mesta, ki imajo voditi osnovno šolstvo, z osnovnošolskimi učitelji.«

UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SREZ MURSKA SOBOTA je zborovalo dne 10. oktobra t. l. na osnovni šoli v Murški Soboti; zborovanju je prisostvovalo 72 članov in članic.

Ta sestanek učiteljstva Mursko-soboškega sreza je bil obdržan kot slavno zborovanje ob petletnici društvenega obstoja. V pozdravu je tov. predsednik omenil slučaj, da se vrši proslava naše društvene petletnice istočasno s proslavo obletnice koroškega plebiscita. V vznešenih besedah se je tov. preds. spominjal naših bratov v zaslužni Koroški ter izrazil prisegno prekmurskega učiteljstva: »Bratje v tužnem Korotanul! Ne zabijmo vas!«

Besedo je povzel tov. sres. šol. referent Fr. Cvetko, ki je povedal — žal — nam vsem že znano: navd Polžegar, oče našega društva, njegov dober voditelj in spretin krmar je upokojen. Žal nam je res, da odhaja iz naših vrst ta po duši tako idealni mladenič, agilen, priznan šolnik, katerega usposablja za upokojitev samo le siva glava, ki je osvela baš v neumornem in smotrenem delu za narod in šolo. Velike so Polžegarjeve zasluge na šolskem polju v obč. Številni članki izpod njegovega peresa objavljeni v »Potopniku« so še danes aktualni, dasi so bili objavljeni pred celim četrt stoletjem.

Njegove zasluge za učiteljsko društvo M. Soboti se ne dajo na kratko omeniti; naj zadoštuje, če rečemo: brez Polžegarja bi učiteljskega društva za srez Murska Soboti ne bilo! On ga je ustanovil in vodil, kakor bi ga nihče drugi ne. V priznanje njegovih zaslug na šolskem polju in v društvu samem predlaga tov. nadzornik tovariša Polžegarja častnim društvom članom. Predlog je bil sprejet z viharim odobravanjem in pritrjevanjem.

V vznešenih besedah, kakor jih zna govoriti samo on — Polžegar — se je zahvalil na častno članstvo, ki ga je sprejel vidno ganjen. — Ob enem pa je s primernim in pristrčnim nagovorom izročil tov. nadzorniku diplomu častnega članstva. Tov. nadz. Cvetko ima kot pravi organizator prekmurskega šolstva neveljavnih zaslug, ki mu jih je učiteljsko društvo priznalo že 4. oktobra 1924. z podelitvijo častnega članstva. Vidno priznanje pa mu je bilo izročeno dne 10. t. m. v obliki častne diplome — delo g. prof. Šenke.

Prekmursko šolstvo o prevzemu: razvoj in stopnja na kateri je danes; smernice za bodoče delo. O tej temi je predaval tov. šol. nadzornik Fr. Cvetko. Omenil je važne momente iz zgodovine panonskih Slovencev od kneza Koclja do današnjih dni. Zlasti je povdarjal težave, s katerimi se je bilo boriti ob prevzemu šolstva po jugoslovanski upravi; mnoge težkoče je povzročalo in jih še povzroča baš dejstvo, da imamo v Prekmurju šole vseh mogočih tipov: državne, konfesionalne, občinske. Tov. referent je podal razveseljivo sliko o povoljnem sedanjem stanju prekmurskega šolstva; vendar pa moramo zastaviti še v nadalje vse sile, da povzdignemo i naše šolstvo na ono stopnjo, kakor so ga povzdignili naši pobratimi onkraj Mure. — Končno je podal tov. Cvetko smernice za bodoče delo; navedel je osem prelepih točk, od katerih navajam tu: ustanavljanje knjižnic, širjenje časopisov, gojitev narodne in umetne pesmi, pristna ljubezen do šole in mladine!

O razvoju našega učiteljskega društva je poročal društveni ustanovitelj in predsednik tov. Av. Polžegar. Očrtal je porod našega društva, njega napredek, križe in težave, skale in čeri, preko in mimo katerih je srečno jadrata naša društvena ladja. V teku petih let je imelo društvo 22 zborovanj, na katerih se je vršilo 17 podučnostrokovnih in znanstvenih predavanj, 13 predavanj so oskrbeli tovariši, 4 pa gostje in to: g. Fr. Vojsk: o kmetijstvu in kmetijskih šolah; g. ravn. Lesničar: o zadružništvu; g. prof. Orožen: o zgodovini Prekmurja ter g. prof. Dr. Makso Robič: o Kantu. — Referent je omenil tudi imena onih tov., ki so se udeleževali svoječasno v Prekmurju, so pa bili premeščeni izven Prekmurja.

Končno se je vršil tovariški razgovor o nekaterih internih društvenih zadevah, nakar je tov. predsednik zaključil lepo uspešno zborovanje.

M. D.

ARGUS je naš najboljši informacijski zavod
ARGUS ima v vseh mestih svoje poverjenike
ARGUS daje informacije o vsem, zlasti pa o finančnem stanju denarnih zavodov, trgovsko-industrijskih podjetij in privatnikov
ARGUS o vseh informacijah so vsikdar točne izbrpne in hitre
ARGUS se nahaja v Vuku Karadžića ul. II, Beograd
ARGUS -ov telefon je 6-25, a brzojavni naslov Argus

Učiteljski pravnik.

Važne interpretacije določil uradniškega zakona. (Konec.)

61. Drugi odst. čl. 106, uradniškega zakona se ne nanaša na napredovanje v višjo osnovno plačo in stanarino. Višjo osnovno plačo je nakazovati strogo isti dan, ko je uslužbenec dovršil dotična tri leta;

64. Inozemcem, ki so postali naši državljani in so bili sprejeti v državno službo, se njih služba v inozemstvu ne more vračunati;

66. K odst. 5. čl. 137, uradniškega zakona: Čas, preveden pri trgovski in obrtni zbornici se ne more računati za penzijo v državni službi;

67. Upokojenec, ki je bil upokojen zaradi nesposobnosti (t. l., 2., 3. čl. 123.), ne more biti kontraktualen uradnik ali dnevničar v smislu čl. 130., ker se mora vrniti po členu 142 zopet v službo, če nesposobnost odpade, ako ni že 65 let star. V obče pa se upokojenci ne morejo sprejeti za dnevničarje v isti stroki, v kateri so služili kot aktivni uradniki, ali pa v stroki, za katero se zahteva ista duševna in telesna čilost.

Upokojenci nad 65 let stari pa se sploh ne morejo sprejeti kot dnevničarji;

70. Uslužbenec, ki so bili prevedeni po novem zakonu, a pod starim zakonom še niso prisegli, morajo prisesti po čl. 88, uradniškega zak.

72. Pravico do povrnitve polnih in selitvenih stroškov v smislu čl. 45, uradniškega zakona ima le oni uslužbenec, ki je upokojen s polnimi službenimi leti (35 let). („Naš Glas“)

Književnost in umetnost.

Vse tu navedene knjige in publikacije se dobe v Učiteljski knjigarni v Ljubljani. Franciškanska ulica št. 6.

Ocene.

—k Zdravniška sodba o dr. Rusovi knjigi »Prva pomoč«. Glasilo zdravniške zbornice za Slovenijo, ki ga urejuje dr. Ivan Pintar. Cankarjevo nabrežje prinaša v 6. številki sledečo ugodno oceno o knjigi. Dr. Rus: »Prva pomoč«: »Izredna pristrčnost, s katero je bila dr. Rusova »Prva pomoč« sprejeta od splošne javnosti, priča tako o popularnosti avtorja, kakor o nujni potrebi po taki knjižici. — Slovenska popularno-medicinska literatura je itak pčla, — tem bolj je pozdraviti, da je avtor položil nov temeljni kamen z delom, pisanim v plemenitem zdravniškem čustvovanju — nuditi vsem in vsakemu priložnost, pomagati svojemu bližnjemu v najodgovornejših trenutkih. Knjižica je, kar se tiče splošnosti namenjene vsebine — popolna, slog gladek. — Po svoji vsebini se priporoča knjižica sama najbolje. — Naj bi ne bilo rojaka, ki ne bi poznal dr. Rusove »Prve pomoči« in v danih trenutkih ne izvaljal vestno in nesebično dana navodila. — Posebno bi bilo priporočati knjižico »Prva pomoč« vsem telovadnim, športnim in socialnim društvom, industrijskim podjetjem, zadnji gorski koči itd. — Čita naj jo pa vsak, ki je dostopen čutu odgovornosti do svojega bližnjega; ostali naj bi se pa z dr. Rusove »Prva pomoč« zopet naučili plemenito in nesebično misliti in ravnati. — Dr. M. M.«

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

OPOZORILO. Naročnikom »Učiteljskega Tovariša«, ki niso člani našega Udruženja, smo pridelali danes položnice z označbo dolžnega zneska. Prosimo jih, da nam zanesljivo takoj poravnajo dolžno naročnino, sicer jim bomo morali prihodnjo številko lista ustaviti.

Radi izborne kvalitete Vam priporočamo nabaviti si za jesen in zimo

„KARO“ čevlje

Lastne delavnice. Cene solidne.

MARIBOR
Koroška cesta 19

Le najbolje je najceneje

Kupujte vse šolske potrebščine pri Učiteljski knjigarni.

Glavni in odgovorni urednik Ivan Dimnik v Ljubljani.

Izdajatelj: UJU — poverjeništvu Ljubljana, odgovoren Luka Jelenc v Ljubljani.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani; zanjo odgovarja France Štrukelj v Ljubljani.